

Samen veilig vooruit

cbr

Bewegen in een veranderende samenleving

Stand van de Uitvoering CBR 2025

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Status van de geadresseerde thema's in SvdU 2023	4
3. Actuele thema's en ontwikkelingen in de wereld rond het CBR	7
4. Afsluiting	11

1. Inleiding

Een groot deel van de bevolking krijgt vroeg of laat te maken met het CBR, of het nu gaat om het afleggen van een examen, het laten beoordelen van de rijgeschiktheid of de nascholing van beroepschauffeurs. Het CBR is zich ervan bewust dat deze dienstverlening een grote invloed heeft op het dagelijks leven van burgers, hun zelfstandigheid en hun mogelijkheden om deel te nemen aan werk en de samenleving.

Juist daarom blijft het CBR werken aan het steeds verder verbeteren van de dienstverlening, ook voor doelgroepen die extra hulp nodig hebben. Iedere burger verdient het om op een betrouwbare, duidelijke en menselijke manier geholpen te worden. Tegelijkertijd komt het voor dat het CBR tegen knelpunten aanloopt, waardoor burgers soms hinder ervaren of niet de juiste ondersteuning krijgen. Hoewel het CBR binnen zijn eigen verantwoordelijkheid naar oplossingen zoekt, vraagt de situatie soms om samenwerking tussen politiek, beleid en uitvoering.

In deze uitgave kijken we eerst terug op de knelpunten die in de Stand van 2023 zijn benoemd: wat is er sindsdien veranderd en welke stappen zijn gezet om deze knelpunten aan te pakken? Vervolgens worden de vijf meest actuele (en deels terugkerende) thema's uitgelicht die momenteel centraal staan bij het CBR.

2. Status van de geadresseerde thema's in SvdU 2023

Er is in de afgelopen jaren veel vooruitgang geboekt, waarbij het CBR concreet invulling geeft aan zijn ambitie om de dienstverlening klantgerichter te maken en beter toegesneden op de wensen en behoeftes van klanten en de samenleving. Tegelijkertijd erkennen we dat er nog uitdagingen zijn die om blijvende aandacht en samenwerking vragen. Het CBR blijft daarom alert, neemt waar mogelijk het voortouw en werkt samen met ketenpartners en het ministerie om de dienstverlening steeds verder te verbeteren.

Onderstaand statusoverzicht geeft inzicht in de status van de uitdagingen die in 2023 zijn geadresseerd. Voor een complete toelichting wordt verwezen naar de Stand van de Uitvoering van 2023.

2.1 De (kwetsbare) burger heeft bescherming nodig

Opgelost:

Strikte toepassing van regels kan burgers onbedoeld zwaar treffen. Voor bepaalde aandoeningen stond de toepassing van regelgeving niet meer in verhouding tot de risico's. Daarom heeft lenW in samenwerking met het CBR onderzocht of de rijgeschiktheidseisen voor psychose, autismespectrumstoornis (ASS) en AD(H)D meer proportioneel kunnen worden ingericht. Naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek is het ministerie voornemens om per 1 april 2026 een aantal wijzigingen door te voeren, zoals het vervallen van de verplichte keuring voor AD(H)D en ASS. Daarnaast wordt de recidiefvrije termijn voor mensen die een psychose hebben doorgemaakt gereduceerd van zes naar twee maanden, waarin bestuurders na het doormaken van een psychose als ongeschikt worden aangemerkt. lenW en het CBR zijn in gesprek over de wijze waarop het CBR zo goed mogelijk kan anticiperen op deze voorgenomen wijzigingen.

Openstaand/in ontwikkeling:

- De beoordeling van de rijgeschiktheid bij bepaalde slaapstoornissen sluit niet meer aan bij de actuele medische en wetenschappelijke kennis ten aanzien van de bepaling van de ernst en klinische relevantie van deze stoornis. Dit advies ligt nu bij het ministerie en samen met CBR wordt over een vervolgstap nagedacht.
- De gesignaleerde problematiek rondom spijtoptanten – burgers die aanvankelijk niet konden of wilden deelnemen (bijvoorbeeld vanwege de kosten) aan een opgelegde verplichte cursus (bijvoorbeeld een Educatieve Maatregel Alcohol) en daardoor hun rijbewijs kwijt zijn geraakt – is nog niet opgelost. Er is al wel gezamenlijk een oplossing bedacht en het ministerie heeft een beleidskompas opgesteld en werkt aan de verankering van de oplossing in regelgeving.

- De bescherming van burgers tegen uitbuiting en misleiding door malafide rijsscholen is nog altijd een actueel thema. Met behulp van het Advies Roemer worden er stappen gezet om de kwaliteit van de rijsscholenbranche te verbeteren.
- Fraude is een terugkerend, en nog altijd zeer actueel thema. In de afgelopen paar jaar heeft het CBR grote stappen gezet om fraude te bestrijden, maar de situatie is nog niet zoals het CBR dit zou willen. Dit onderwerp wordt opnieuw uitgelicht in deze Stand van de Uitvoering.

2.2 De verkeersveiligheid staat onder druk

Openstaand/in ontwikkeling:

- De toegenomen complexiteit van het verkeer door de introductie van nieuwe modaliteiten vraagt om nieuwe of andere competenties dan het besturen van de modaliteiten die we al langer kennen. Het CBR is in gesprek met het ministerie en andere ketenpartners over wat deze nieuwe modaliteiten concreet gaan betekenen met betrekking tot de examinering. Het CBR is samen met stakeholders een onderzoek gestart om in kaart te brengen welke competenties nodig zijn bij deze nieuwe modaliteiten. Het CBR is blij met de voortgang en dit onderwerp zal ook in de komende jaren in ontwikkeling blijven.
- Er is al enkele jaren een toename te zien van het gebruik van alcohol en drugs in het verkeer en het aantal zware verkeersovertredingen. De in 2023 aangekondigde verkenning van het alcoholslot heeft uiteindelijk geleid tot een motie voor het herinvoeren van het alcoholslot, welke met grote meerderheid is aangenomen. Daarnaast zijn er twee pilots gedraaid met monitoringsapparatuur bij mensen die

een Educatieve Maatregel Gedrag (EMG) kregen opgelegd. Beide pilots laten zien dat het technisch mogelijk is om de systemen in te bouwen en snelheidsdata te verzamelen. Er bleek echter ook dat er geen duidelijk positief effect is op de verbetering van het rijgedrag. Het CBR is met het ministerie in gesprek over de mogelijkheden voor vervolgonderzoek. Daarnaast voert het ministerie van JenV een verkenning uit naar de mogelijkheden van herinvoering van het alcoholslot binnen het strafrecht. Het ministerie en CBR zijn bij dit onderzoek betrokken.

- De verdergaande automatisering van voertuigen leidt tot nieuwe risico's in het verkeer en tot een veranderende interactie tussen voertuig en bestuurder. Hier wordt gezamenlijk met ketenpartners en het ministerie in opgetrokken, bijvoorbeeld in de Taskforce voor introductie van (gedeeltelijke) automatische systemen (ADS).

2.3 Nieuwe verhoudingen in overheidsland

Opgelost:

De samenwerking binnen/richting de EU kent een positieve ontwikkeling. In het vervolgtraject en nu de richtlijn is vastgesteld wordt het CBR actief betrokken bij de implementatie daarvan. Reactietermijnen blijven daarbij een uitdaging voor het CBR, maar hier heeft zowel het CBR als het ministerie niet altijd invloed op.

Nog openstaand/in ontwikkeling:

Het CBR voelt zich steeds meer gekend in zijn rol als publieke dienstverlener door het ministerie. Het belang van elkaar tijdig blijven betrekken blijft een aandachtspunt, net als aandacht voor de uitvoering gedurende het gehele proces bij de ontwikkeling van beleid of regelgeving. Een mooi voorbeeld van tijdige afstemming tussen het CBR en het ministerie/de politiek is de sneltoets die in december 2024 is uitgebracht over het tijdelijk niet aanbieden van de Tussentijdse Toets. Hoewel dit een lastige keuze was, is deze door de goede uitwisseling van kennis en tijdige betrokkenheid bij het proces in goede afstemming in relatief korte tijd gerealiseerd. Daardoor heeft de maatregel ook zijn gewenste effect. Het CBR hoopt dat het inzetten van een instrument zoals een sneltoets in de toekomst vaker gaat voorkomen, zodat de impact van een politiek besluit op de uitvoering vooraf duidelijk is, en dit meegenomen kan worden in de uiteindelijke besluitvorming.

3. Actuele thema's en ontwikkelingen in de wereld rond het CBR

De wereld rondom het CBR verandert voortdurend door onder andere maatschappelijke, technologische en politieke ontwikkelingen. Deze veranderingen brengen nieuwe uitdagingen met zich mee die van invloed zijn op de uitvoering van onze publieke taken. Om onze dienstverlening te verbeteren en toekomstbestendig te houden, is het van belang om deze uitdagingen te (blijven) signaleren en actief aan te pakken. Ditmaal wordt de nadruk gelegd op vijf actuele thema's waar het CBR – en de samenleving – mee te maken krijgt.

3.1 Aandacht voor mensen met onbegrepen gedrag

Het CBR ervaart soms dat wet- en regelgeving tekortschiet en instrumenten ontbreken om de publieke taken adequaat en veilig uit te kunnen voeren. Een groeiende uitdaging vormt daarbij de toename van mensen met onbegrepen gedrag. Het betreft personen met complexe psychische of sociale problemen die soms niet de juiste zorg ontvangen en daardoor onvoorspelbaar of risicovol gedrag kunnen vertonen. Maatschappelijk is dit een urgent vraagstuk: het aantal meldingen over verwarde of onbegrepen personen blijft stijgen en bereikte in 2024 een recordhoogte van circa 150.000 meldingen in één jaar.

Hoewel dit primair een opgave is voor lokale overheden, zorginstellingen en de politie, ondervindt ook het CBR hier in de uitvoering directe gevolgen van. Het CBR kan de benodigde hulp niet bieden, maar wordt wel geconfronteerd met personen van wie het gedrag de reguliere dienstverlening belemmert. Dit leidt tot ongewenste situaties en frustratie bij betrokken burgers, opleiders, klanten en medewerkers van het CBR.

De impact hiervan is niet alleen organisatorisch – in termen van tijd, inzet en veiligheid – maar leidt ook tot maatschappelijke kosten, doordat middelen worden besteed aan oplossingen zonder dat het onderliggende probleem wordt aangepakt. In extreme gevallen leidt dit tot situaties waarbij grote groepen last hebben van de acties van enkelen. Tegelijkertijd lopen de betreffende personen zelf regelmatig vast in het systeem, doordat zij geen adequate hulp krijgen.

In dit geval ligt de oplossing niet bij een verruiming van bevoegdheden bij het CBR, maar bij een beter toegerust instrumentarium voor bijvoorbeeld de politie of gemeenten. Zo kunnen er sneller passende en werkbare oplossingen worden gezocht, en hoeft het niet zover te komen zoals nu soms het geval is.

3.2 Sturen op kwaliteit: vakmanschap belonen

De kwaliteit van de rijkschoolsector is al langere tijd onderwerp van discussie en hierover is ook al veel geschreven. Van de meer dan 6.500 rijsscholen levert de grote meerderheid vakmanschap van hoog niveau en dit wordt ook gereflecteerd in hun slagingspercentage. Tegelijkertijd zijn er ook uitwassen aan de onderzijde, waarbij vaak financiële belangen prevaleren boven kwaliteit en verkeersveiligheid. Burgers zijn hier de dupe van waarbij het CBR regelmatig signaleert dat er opleiders zijn die zich daarbij specifiek richten op nieuwkomers in Nederland en hen niet altijd de kwaliteit bieden die men van een opleider mag verwachten. Daarbij komt dat het gebrek aan kwaliteit voor kandidaten soms pas zichtbaar wordt als er al hoge kosten zijn gemaakt. Doordat de adviezen van het rapport Roemer door alle actoren worden gedragen is er vertrouwen dat de implementatie zal leiden tot een grote sprong in kwaliteit. De verwachting is echter dat dit nog wel een aantal jaren kan duren en is nieuwe wetgeving randvoorwaardelijk.

Tegelijkertijd voelt het CBR de druk vanuit de samenleving om meer te sturen op kwaliteit. Dit blijkt ook uit het meest recente reputatieonderzoek waar 62% van de ondervraagden denkt dat het beoordelen van de kwaliteit en het certificeren van rijsscholen en rijinstructeurs tot de taken van het CBR behoort. Dit terwijl het CBR niet de wettelijke taak en de middelen heeft om dit te doen. Als exameninstituut kan het CBR rijsscholen slechts stimuleren om hun slagingspercentages te verbeteren. Dit leidt tot een spanningsveld: de maatschappij en een deel van de branche verwacht actie, terwijl het CBR niet de bevoegdheid heeft om in te grijpen. Kortom: er is een mismatch tussen de verwachtingen van het publiek en de politiek, en de daadwerkelijke wettelijke taak en bevoegdheden van het CBR.

Daarom wil het CBR meer ruimte om te kunnen differentiëren op kwaliteit. Het CBR heeft daarvoor een aantal concrete voorstellen gedaan om de kwaliteit te verhogen door de beter presterende rijsscholen te belonen. Voor de invoering van deze maatregelen is inmiddels echter duidelijk dat een zekere verruiming van de huidige wettelijke taken van het CBR randvoorwaardelijk is. Het CBR blijft graag in gesprek om te bezien wat wel mogelijk is en op welke wijze dat kan.

3.3 Fraude: een voortdurende uitdaging

Fraude bij examens blijft een voortdurende en complexe uitdaging voor het CBR. Hoewel de organisatie de afgelopen jaren fors heeft geïnvesteerd in technologische en organisatorische maatregelen, zoals het inzetten van handscanners op alle theorielocaties om verborgen apparatuur te detecteren, blijft fraude bestaan. Het CBR ziet structureel terugkerende vormen zoals voorzeggfraude, het verzamelen van examenvragen (harvesting), identiteitsfraude (inzet van lookalikes) en consumentenmisleiding via malafide websites.

Ondanks alle preventieve maatregelen blijven fraudeurs steeds geavanceerdere en nieuwe methoden gebruiken om het systeem te omzeilen. Daarbij is in een aantal

gevallen sprake van georganiseerde fraude, waarbij kwetsbare kandidaten vaker het doelwit zijn van deze vorm van criminaliteit. Hoewel het CBR deze fraudegevallen in kaart brengt en bestrijdt binnen zijn mogelijkheden, ontbreken nog steeds toereikende juridische instrumenten om effectief op te treden. Daarom blijft het CBR aandringen op aanvullende bevoegdheden, zoals reeds eerder verwoord in de Stand van de Uitvoering 2023 en de knelpuntenbrief uit 2022.

Kortom, fraude is en blijft een punt van voortdurende aandacht. Het CBR verzoekt het ministerie om samen te blijven onderzoeken of er meer bestuurlijke bevoegdheden mogelijk zijn. Ook wordt met andere betrokken partijen bekeken of er aanvullende maatregelen gerealiseerd kunnen worden, zodat het vertrouwen in het examenproces en daarmee de verkeersveiligheid niet verder onder druk komen te staan.

3.4 Uitzonderingen bij identificatie leiden tot onduidelijkheid

Binnen het CBR is er sprake van een toenemend knelpunt rondom de identificatie van kandidaten, met name bij mensen met een verlopen rijbewijs of een niet-gangbaar identiteitsbewijs. In de praktijk zien we dat een verlopen rijbewijs bijvoorbeeld wél wordt geaccepteerd als identificatiemiddel, terwijl een verlopen identiteitsbewijs weer niet wordt geaccepteerd. Tegelijkertijd zijn er situaties waarin een verblijfsdocument

van de IND ten tijde van uitgifte volstond, maar op een later moment niet meer geldig is, waardoor een klant aan de balie geweigerd wordt. De vele ingewikkelde regels en uitzonderingen gelden met name voor mensen met een migratieachtergrond, die vaak nog niet wegwijs zijn in het systeem en dus tussen wal en schip vallen. Het huidige beleid biedt onvoldoende duidelijkheid en is lastig uitvoerbaar aan de balie. Dit schaadt de klantbeleving, en is soms moeilijk uitlegbaar voor medewerkers. Het CBR ziet de huidige verschillen in interpretatie en toepassing van legitimatieregels als een knelpunt in de dienstverlening. Naar verwachting speelt dit issue ook bij andere publieke dienstverleners. Het CBR gaat hierover graag in gesprek met de andere deelnemers in de Manifestgroep (MFG) en het Netwerk van Publieke Dienstverleners (NPD).

3.5 Toekomstbestendige huisvesting

Het CBR heeft haar dienstverlening ondergebracht op 54 locaties verspreid over Nederland. Deels in eigendom, maar hoofdzakelijk betreft het gehuurde panden. De eisen aan huisvesting veranderen voortdurend mede op basis van wet- en regelgeving en wat burgers en andere stakeholders van het CBR verwachten. Een goede landelijke spreiding van examencentra blijft daarbij cruciaal om de publieke taak goed te kunnen uitvoeren en burgers zo min mogelijk te belasten met reistijd. Tegelijkertijd ervaren we in toenemende mate problemen door de schaarste op de vastgoedmarkt. Geschikte locaties die voldoen aan de specifieke eisen van het CBR (beperkte kantoorruimte met een relatief groot parkeerterrein) zijn steeds moeilijker te vinden.

Het realiseren en behouden van geschikte, bereikbare huisvesting vereist intensieve samenwerking en afstemming met andere partijen, waaronder commerciële aanbieders, gemeenten en andere overheidsinstanties. Hoewel samenwerking vaak goed verloopt, zijn er ook situaties waarbij samenwerking met andere overheden of overheidspartijen soms stroef verloopt. Dit terwijl al deze partijen in dienst staan van het algemeen belang. In sommige gevallen leidt dit zelfs tot juridische procedures, enkel om de dienstverlening in een bepaalde stad mogelijk te blijven houden. Een situatie die niet alleen belastend is voor het CBR, maar ook bij rijsscholen en burgers tot onzekerheid leidt.

Het CBR benadrukt dat samenwerking met gemeenten en andere overheidsinstanties essentieel is om tot goede oplossingen te komen. Geschikte huisvesting kan alleen gerealiseerd worden als alle partijen beseffen dat het gaat om een gezamenlijke maatschappelijke opgave. We vragen daarom expliciete aandacht voor het belang van samenwerking en trekken graag samen op met het ministerie en andere overheidsorganisaties, zodat we onze landelijke spreiding en dienstverlening ook in de toekomst op een hoog niveau kunnen garanderen. Daarbij verkent het CBR ook graag samen met het ministerie de mogelijkheid om een aanwijzingsbesluit te verkrijgen.

4. Afsluiting

Het CBR heeft de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet om de burger zo goed mogelijk van dienst te zijn. Toch blijft er werk aan de winkel. Niet alleen vanwege de ambities uit de Strategische Koers 2026 van het CBR en eerdere inzichten uit de Stand van de Uitvoering, maar ook omdat de wereld continu blijft veranderen.

Dat vraagt om een publieke dienstverlener die meebeweegt en meer denkt vanuit samenhang in de hele keten. Blijvende aandacht voor verbetering is daarbij essentieel. Hoewel het CBR zelf het initiatief neemt waar mogelijk, is samenwerking met andere partijen binnen en buiten de overheid op bepaalde punten onmisbaar om het verschil te kunnen maken.

Samen veilig vooruit

cbr

